

Експлікація звучності української поетичної мови в контексті авторських імпресій

Л.Ф. Українець*

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка,

*Corresponding author. E-mail: connotations@mail.ru

Paper received 16.10.15; Accepted for publication 30.10.15.

Анотація. У статті розглянуто роль звучності у формуванні системи емоційних та семантичних нашарувань на значення номінативних і комунікативних одиниць в українській поетичній мові. Звучність як лінгвостилістична категорія, змодельована сонорними та дзвінками приголосними, якнайтісніше переплітається з поняттям евфонії літературної мови, розкриваючи свої функціонально-стилістичні властивості саме в поетичній мові внаслідок авторських імпресій.

Ключові слова: конотація, звучність, евфонія, поетична мова, лексема, лінгвостилістична категорія

Вступ. Українська поетична мова має одну з релевантних ознак – звучність, яка забезпечує експресивність і водночас асоціативну поліфункціональність її вербальних одиниць. У лінгвістиці звучність прийнято розглядати як стилістичну категорію, сформовану повнозвучною вимовою голосних, насиченістю слова сонорними й дзвінками приголосними, зосібна й вокально-консонантними альтернаціями не лише історичного, але й позиційного характеру. Динаміка конотаційної спроможності цих фонетичних сегментів зумовлює “здатність фонетичної системи мови до мелодійного звучання, а також до створення звукових образів у висловлюванні [6, с. 314]”.

Короткий огляд публікацій із теми. Звучність як винятково важливу для системи і структури української поетичної мови лінгвостилістичну категорію досліджували з позицій комплексного аналізу В. Винницький [1], В. Самійленко [11], О. Сербенська [12], В. Склярєнко [13], П. Тимошенко [14], Н. Тоцька [15], В. Шиприкевич [17] та ін., намагаючись сформулювати нормативно-регулятивний критерій культури української мови й мовлення. Так, урівноваженням вокалізму й консонантизму опікувався В. Самійленко, вважаючи, що саме цими фонетичними закономірностями легко пояснити “доброзвучність” української мови [11, с. 28]. Інтонацію як один із фоностилістичних засобів вираження змісту мовлення спостерігала В. Шиприкевич, яка була переконана: “Мовознавцям не слід обмежувати себе в <...> захопленні мовою, її красою і чаром” [17, с. 19]. Окресленням закономірностей і тенденцій акцентуації повнозначних та службових лексем послідовно займалися В. Винницький [1], В. Склярєнко [13], а феномен звукового мовлення як теоретичне надбання красномовства обстоювала О. Сербенська [12]. Те, що лінгвісти зверталися до звучності як джерела гармонійної довершеності, є цілком логічним і закономірним, адже у світі немає жодної мови, у якій би ця лінгвостилістична категорія не була функціональною рисою вокальної та консонантної системи й не віддзеркалювала етапи її розвою й удосконалення. У славістиці тональне звучання як визначальний акустичний параметр усе частіше вважають однією з фоностилістичних універсалій, завдяки якій можна схарактеризувати типологічні риси кожної мови, зокрема й української, тому „мова художньої літератури з її визначальною естетичною функцією” [3, с. 462], безперечно, не може не послуговуватися номінативними й комунікативними одиницями, історично змодельованими соціумом за

законами домінування голосу. Використовуючи такі одиниці для естетичного відображення дійсності, майстри художнього слова досягають розширення його семантики на глибинному, конотаційному рівні. Порушена проблема є, на наш погляд, винятково актуальною, бо проливає світло й на формування таких унікальних властивостей української мови, які часто корелюють із музикальністю, приємністю, барвистістю. У широкому розумінні йдеться про милозвучність (евфонію) на основі конотаційного потенціалу вокальних і консонантних одиниць фонетичної системи української поетичної мови, що, власне, й потребує додаткових наукових обґрунтувань.

Мета статті – охарактеризувати звучність української поетичної мови в контексті авторських імпресій; верифікувати перевагу звучних фонетичних одиниць (сонорних, дзвінких приголосних) у мові віршованих творів як основу для потенційних фонетичних конотацій естетичного та прагматичного типу.

Матеріали й методи. Матеріалом для досліджень послужила українська поетична мова, у якій звукова стихія формує емоційний, експресивний та естетичний характер висловлювання митців, чия творчість віддзеркалювала ідейно-естетичні пошуки в межах різних літературних напрямків і течій від початку минулого століття й до сьогодення. Основним методом експлікації семантико-прагматичних можливостей фонетичних одиниць української поетичної мови є емпірична інтроспекція, що дає змогу завдяки метамовній рефлексії проаналізувати й описати конотацію приголосних звуків як онтологічну генезу моделювання автором поетичного задуму.

Результати і їх обговорення. В українській поетичній мові звучність як лінгвостилістична категорія виконує особливу, асоціативно-образну функцію, адже „звучання слова – один із допоміжних засобів підсилення виразності й емоційного забарвлення мови художнього твору” [6, с.314]. При цьому мовознавці неодноразово зауважували, що „в поетичному ... тексті виявляється значною мірою спонтанний плин мови, який тільки на останньому етапі може бути <...> відредагований автором” [9, с. 95]. Аналізуючи ліричні твори письменників, котрі жили у ХХ ст., ми помітили, що звучність лексем, вибудована з перевагою сонорних та дзвінких приголосних фонем, надає особливої тональності українській поетичній мові, формуючи її експресивне забарвлення і віддзеркалюючи авторські імпресії як своєрідні приховані семи – фонетичні конотації. І

хоча в першій половині ХХ століття спостерігався помітний ентузіазм докорінного оновлення версифікаційної техніки, коли митці вдавалися до справді епатажних експериментів із поетичним звукописом, звучність традиційно залишалася критерієм майстерності кожного автора без винятку, потверджуючи його зв'язок з народними традиціями мовлення: *Віє вітер, віє буйний, віє за горою, /мороз ходить, мороз бродить під руки /з весною* (Б.-І. Антонич). Прикметно, що й представники так званої радикальної стильової тенденції авангардного мистецтва (М. Семенко й Г. Шкурупій) зпоміж усіх засобів створення евфонії поетичної мови віддавали перевагу звуковим моделям лексичних одиниць, у яких сонорні й дзвінки становлять основу або принаймні переважають серед консонантних сегментів звукового континууму: *Відвага пригод нас у море жене; Моя голова, як великий дзвін, / дзвонить од чайно в присмерк* (Г. Шкурупій); *Люблю мідяні звуки оркестри /Зачуваю здалека /Сурми ревуть /Кларнети розмовляють* (М. Семенко). Навіть ранні спроби символіста В. Кобилянського, чий твори спочатку були, на думку неупереджених критиків [8, с. 10], наслідуванням мінорної модерністської поезії, не можна уявити з порушенням музики вірша. Його рядки *Моя любов – мов білий лебідь <...>* (В. Кобилянський) естетично марковані тому, що звучність у них сформована саме консонантною решіткою кожної лексеми, де сонорні домінують, і жоден глухий приголосний не порушує гармонію довершеної звукової моделі. Таке авторське просторове розгортання словесного ряду детермінує й ритміко-інтонаційні, й емоційно-естетичні, і логіко-понятійні характеристики поетичного дискурсу, а тональна стихія сприймається й асоціюється в контексті своєрідного ліричного акорду пісенної лірики. Неповторності такої поетичній мові надає, природно, характеристика звукової архітекτονіки, що детермінує імпліцитний образ змістової кореляції, у якій частини порівняння (*моя-мов; любов-лебідь*) візуально об'єктивують конотаційно яскравий артикуляційно-акустичний візерунок. Ця імпресіоністична актуалізація тональності – наслідок авторського стилістичного навантаження естетично інформаційних консонантних одиниць, тому таке фонетичне структурування поетичного дискурсу – не лише закономірність української літературної мови, але й ознака непересічного таланту митців, які віддають перевагу акустично виразному жесту, що здатний сформувати у свідомості мовця асоціативний образ конкретного звуконаслідування. Наприклад, хоральне звучання лісових дзвіночків логічно мотивоване домінуванням акустики сонорних та дзвінких консонансів у звуконаслідувальних лексемах: *Ми співаєм, /Дзвоном зустрічаєм: /День! /День!* (П. Тичина). Художня деталізація звукового континууму поетичної мови часто підпорядкована метафоричній образності саме сонорних, назальний ефект яких конкретизує аудіальний образ, пов'язаний зі звуками мідного дзвону: *І голосом дивним, похмурим, як давній надтріснутий дзвін: – Батурич, Батурич, Батурич! – лунає мені навздогін* (Л. Костенко). Розташовані в кінці лексеми, що знаходяться в суміжних рядках строфи, такі консонанти підсилюють ритміко-звукову виразність голосу мідного дзвону. У цьому випадку суб'єктивно-оказіональна інтерпретація естетичного моделювання слова за закона-

ми звучності, суголосна появи імпліцитного семантико-емоційного нашарування, формує додаткові емоційні семи й розширює змістові параметри поетичного дискурсу: *Загнали дзвони, Загнали дзвони, /загнали... /З буйним вітром на перегони / помчали* (Д. Загул). Консонантна структура лексем разом із голосними сприяє породженню звуконаслідувальної конотації, що викликає алюзії голосу дзвонів. Ці аудіальні рецепції виявляють прагнення митця відтворити на фонетичному рівні інтенції, що набувають сакрального значення й орієнтують на текстуальну консонантивіацію на засадах емоційно-прагматичної евфонії. А що вже говорити про дійсного чародія поезії, стихійного володаря “музичного ритму, доведеного до містичного чудування” [4, с. 5], Григорія Чупринку, який саме “дзвінком переливом тонів” [4, с. 20], просто заворожує, доводячи поетичну мову алітерацією сонорних [н] і [н'] до такого рівня естетичної довершеності, коли поезія межує з медитацією: *В небі, в зоряній безодні /Тонуть дзвони великодні, /Тонуть, тонуть ніби сон. /Б'ються, дзвонять тон у тон; /З ними дума в небо лине, /З ними никне, з ними гине /Тьма заслон* (Г. Чупринка). Звукопис поетичної мови “Звуки небесні” демонструє гармонію суголосся, що надихає людей на духовне очищення, радісними акордами ініціюючи хвилі небесної музики: *Тон за тоном, звон за звоном /Звуки сиплють ся огненні – /То на небі перед Троном /Грають янголи натхненні* (Г. Чупринка). Тим часом на тлі домінування звучних приголосних спочатку активні, а потім поодинокі носові сонорні в першій строфі вірша Богдана Лепкого “Ідилія. З дзвіниці сумно дзвонять дзвони” викликають асоціації дещо іншого характеру – віддалений, притишений, сумний передзвін, що корелює із семантикою номінативних і комунікативних одиниць: *З дзвіниці сумно дзвонять дзвони, /Долина свіжим сіном дише, /Вітрець квітки до сну колише, /Береза срібне листя ронить* (Б. Лепкий). Творчість цього митця в українській літературі не епізодична, а показник справді непересічного таланту. Це постать першорядної ваги, у часовому просторі, вимірюється майже половиною століття й посідає “одне з провідних місць у розвитку української літератури на західноукраїнських землях, багато в чому визначаючи її рівень...” [5, с. 5], тому, безперечно, його версифікаційні стратегії є прекрасною ілюстрацією реалізації звучності у формуванні конотаційних властивостей української поетичної мови на сучасному етапі її розвитку: *Вечірній дзвін, вечірній дзвін /Лунає за горою. /Добру поклін, а злу – проклін /І вічний мир – з собою* (Б. Лепкий). У вірші “Вечірній дзвін” угадується справді “м'який, вразливий і поетичний характер...” [16, с. 158] митця, відчувається “тихий меланхолійний настрій” [Там само]. Але завдяки акустичній тональності “печаль поезії Б. Лепкого не відречена, вона світла, і цієї просвітленості надає їй те, що плінність конкретного прояву життя, конечність кожної окремої людини заперечується нетлінністю й невмирущию творчістю, поезією, краси – духовності, створеної людиною” [5, с. 27]. Таке авторське прочитання звучності – яскрава модель виявлення інтелектуальних почуттів, адже звукова архітектоніка набуває ознак фоностилістичної домінанти, на тлі якої розгортаються потенційно безмежні семантичні асоціації. Це експресивна функція поетичної мови, що здатна в ліричних

зразках репрезентувати авторські імпресії, умови реалізації яких безпосередньо залежать від емотивно-аксіологічних інтенцій мовної особистості – почуттів, настроїв, психологічного стану тощо. Завдяки цій невербальній імпліцитній сутності уможливлена реконструкція мовної картини митця, що, на глибоке переконання українських дослідників, знайшла своє відображення в системі індивідуально-авторських образів як самоактуалізація особистості [10, с. 66–72].

Уміння моделювати звукову хвилю в поетичному рядку шляхом ритмічного алітерування різних за тональністю приголосних є одним з ефективних шляхів розширення стилістичних можливостей і дзвінких, оскільки породжує естетичну конотацію, суголосну із семантикою лексичних одиниць. Для української поетичної мови ХХ–ХХІ ст. [д]-тональність, наприклад, є традиційним конотаційним експлікатором руху, якщо її сприймати в логічному сенсі двобічної залежності *простір – час*: *Довго-довго давнє літо давніло, /Де не йшло – стояла синя мла* (М. Вінграновський). Домінування цих дзвінких приголосних консолідує просторову перспективу для розгортання в часі процесуальної характеристики, пов'язаної з переміщенням: *Ось підлітки-дівчата /Дивляться в далеч<...>* (Д. Загул). Цей звуковий континуум з домінуючим акустичним сегментом [д]-тональності здатний інтенційно моделювати асоціативи за характером звукової метафори – *поштовхів води*, зокрема водоспаду, що вияскравлює саме горизонтальна перспектива реалізації такого звукового моделювання: *Донизу! До низу з верхів самоти! Додолу! Додолу лети, Буйний Дунаю! <...> До сірих пустель, До безодень безплідних, До безкраїх степів-бідняків, До задимлених гаваней <...>* (Д. Загул).

Часто авторські аудіальні імпресії підпорядковані образній перспективі експлозивного сегмента, що є наслідком подолання видихуванням струменем повітря артикуляційної перепони у вигляді повного зімкнення верхньої та нижньої губи, спричиняючи акустичний ефект вибуху дзвінких губних приголосних: *Близько буря. В берег б'ється /Чорний човен без вітрил* (Д. Загул). Художня функція такого акустичного образу доведена до абсолютної досконалості тоді, коли звукова метафора *б*-континууму несе ідею *запеклого бою*: *До бою! Бо не буде бою* (М. Вінграновський). Звуконаслідувальна конотація як результат шуму при творенні губних традиційно моделює алюзії не лише реальних, але й історичних братовбивчих змагань: *Якби нам зброя, нас би не розбили* (Л. Костенко). На тлі значення слова та його звукової форми природним є моделювання губними приголосними асоціації *вибухів снарядів під час бою*: *Бомбами, бомбами, бомбами /Бийте свою боду в лоб!..* (М. Вінграновський).

В українському поетичному дискурсі середини ХХ ст. *візуальна конотація* приголосних [з], [з'] та [з':] позиціонує глибину архаїчної категоризації світу на ґрунті лексеми *земля*: *Він ходив по землі зеленій* (Сим.); *Зелена земле, що мене /Зростила й розуму навчила! /За цвіт, за плід, за все земне /Тобі спасибі <...>* (М. Рильський). На такому “матеріальному наповненні” наполягав свого часу й В. Коптілов: “<...> звуком з починається слово *земля* – центральний образ цитованої поезії. Тому кожне повторення цього звука на початку нового слова ніби повертає читача до слова *земля*” [7, с. 216]. Зважаючи на максимальну спектральну чутливість ока в зоні саме зеленої рецепції [2, с. 129], конотаційний малюнок [з] робить художньо привабливими, перцептивно відчутними навіть звичні, буденні ситуації: *Зеленим голосом сади зовуть зозулю, /Зелений борщ збігає на плиту. <...> /Картопля дивиться у землю золоту* (М. Вінграновський).

Повтори дзвінких приголосних [г], [г'] позиціонують дискурсивні пріоритети звуконаслідування передовсім відлуння *грому* – *Гроза мені погрожує громами* (Л. Костенко) – та *пташиних голосів* (завичай під час грози): *Над гаєм грає пташиний грай, /В дощі вдягаються тополі* (М. Вінграновський). Такий аспект мікро(макро)знакової тональності моделює яскраво виражені авторські рецепції. Часто дзвінки фарингальні [г], [г'] аудіальною звуконаслідувальною конотацією складної поліфонічної структури – *безладні голоси птахів ↔ звуки грому* – в українському поетичному дискурсі формують імпліцитний тип суб'єктивної модальності: *Над гаєм хмара руку простягає /Гається, і гається над гаєм* (М. Вінграновський), де стилістичне маркування є конотаційним репрезентантом конкретного аудіального фрагмента мовної картини світу. Отже, функціональна здатність дзвінких приголосних у персоналіфіковано окресленому поетичному дискурсі проходить образно-естетичну трансформацію, увиразнюючи ідейно-естетичну основу твору, формуючи емоційно-експресивне тло поетичної мови, залишаючись при цьому чи не найяскравішою рисою ідіостилу письменника.

Висновки. В українському поетичному дискурсі перевага звучності ґрунтується на голосі – експліцитній артикуляційно-акустичній ознаці, що є наслідком періодичних коливань голосових зв'язок при проходженні через них повітряного струменя. Звучність позиціонує не лише системні властивості сучасної літературної мови, але і яскраву індивідуальну майстерність українських митців. Слово, змодельоване тональною архітектонікою, стає емоційною домінантою, розширюючи інтенційні можливості національної літературної мови за законами краси й гармонії.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Винницький В.М. Наголос у сучасній українській мові / В.М. Винницький. – К.: Рад. шк., 1984. – 160 с.
- [2] Глезер В.Д. Зрительная система / В. Глезер // Физиология сенсорных систем. – Л.: Медицина, 1976. – С. 108–158.
- [3] Єрмоленко С.Я. Поетична мова / С.Я. Єрмоленко // Українська мова: енциклопедія / В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. – К.: Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 2000. – С. 462–463.
- [4] Жулинський М.Г. Метеор на обрії української поезії / Микола Жулинський // Чупринка Г.О. Поезії / [редкол. В.В. Біленко та ін.; вступ. ст. М.Г. Жулинського; упоряд. і прим. В.В. Яременка]. – К.: Рад. письменник, 1991. – С. 5–32.
- [5] Ільницький М.М. Настроєний життям, як скрипка / М.М. Ільницький // Лепкий Б.С. Поезії: [редкол.: В.В. Біленко та ін.; упоряд. вступ. ст. і прим. М.М. Ільницького]. – К.: Рад. письменник, 1990. – С. 5–40.
- [6] Калашник В.С. Милозвучність // Українська мова. Енциклопедія / В.М. Русанівський, О.О. Тараненко, М.П. Зяблюк та ін. – К.: Укр. енцикл., 2000. – 752 с.

- [7] Коптілов В.В. Фоностилістика / В. В. Коптілов // Сучасна українська літературна мова. Стилістика / за заг. ред. акад. І.К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 211–243.
- [8] Крижанівський С. На переломі / С. Крижанівський // Кобиланський В. Поезії. – К. : Рад. письменник, 1959. – С. 3-38.
- [9] Лисиченко Л. Психологічний фактор у поетичному мовленні / Л. Лисиченко // Українське мовознавство. – 2002. – Вип. 24. – С. 94-101.
- [10] Маленко О.О. Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодерну) : монографія / Олена Маленко. – Харків, 2010. – 488 с.
- [11] Самійленко В. Дбаймо про фонетичну красу мови / В. Самійленко // Урок української. – 2003. – №2. – С. 28-29.
- [12] Сербенська О. Культура усного мовлення : практикум / Олександра Сербенська. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 212 с.
- [13] Скляренко В.Г. Праслов'янська акцентологія / В.Г. Скляренко. – К. : Українська книга, 1998. – 342 с.
- [14] Тимошенко П.Д. Засоби милозвучності (евфонії) української мови / П.Д. Тимошенко // Українська мова в школі. – 1952. – № 4. – С. 19–22.
- [15] Тоцька Н.І. Засоби милозвучності української мови // Українське мовознавство. – Вип. 22. – 2000. – С.3-9.
- [16] Франко І. Зібрання творів : У 50 т. – Т. 41. – К. , 1984. – С. 158.
- [17] Шиприкевич В.В. Питання фоностилістики / В.В. Шиприкевич. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1972. – 88 с.

REFERENCES

- [1] Vynnytskyi, V.M. The emphasis in modern Ukrainian language / V.M. Vynnytskyi. – Kyiv : Rad. shk., 1984. – 160 p.
- [2] Glezer, V.D. The visual system / V. Glezer // Physiology of sensory systems – Lvov : Medytsyna, 1976. – P. 108–158.
- [3] Yermolenko, S.Y. Poetic language / S.Y. Yermolenko // Ukrainian Language : Encyclopedia / V.M. Rusanivskyi, O.O. Taranenko, M.P. Ziabliuk ta in. – Kyiv: Publ. house "Ukrainian Encyclopedia" n.a. M.P.Bazhan, 2000. – P. 462–463.
- [4] Zhulynskyi, M.H. Meteor on the horizon of Ukrainian poetry / Mykola Zhulynskyi // Chuprynka H.O. Poetry / ed. V.V. Bilenko et al; introductory article M.H. Zhulynskyi; comp. V.V. Yaremenko]. – K.: Soviet writer. –, 1991. – P. 5–32.
- [5] Ilnytskyi, M.M. Tuned by life as a fiddle / M.M. Ilnytskyi // Lepkyi B.S. Poetry : [ed. V.V. Bilenko et al; comp. and introductory article M.M. Ilnytskyi]. – Kyiv : Soviet writer, 1990. – P. 5-40.
- [6] Kalashnyk, V.S. Sonority // Ukrainian Language : Encyclopedia / V.M. Rusanivskyi, O.O. Taranenko, M.P. Ziabliuk et al. – Kyiv : Ukrainian Encyclopedia, 2000. – 752 p.
- [7] Koptilov, V.V. Phonostylistics / V.V. Koptilov // The modern Ukrainian literary language. Stylistics / za zah. red. akad. I.K. Bilodida. – Kyiv : Nauk. dumka, 1973. – P. 211–243.
- [8] Kryzhanivskyi, S. At the edge / S. Kryzhanivskyi // Kobylanskyi V. Poetry. – Kyiv : Rad. pismennyk, 1959. – P. 3-38.
- [9] Lysychenko, L. The psychological factor in poetic speech / L. Lysychenko // Ukrainian linguistics. – 2002. – Issue 24. – P. 94-101.
- [10] Malenko, O.O. Linguistic and aesthetic interpretation of being in Ukrainian poetic linguistic creativity (from folklore to postmodernism): monograph / Olena Malenko. – Kharkiv, 2010. – 488 p.
- [11] Samiilenko, V. Take care of language's phonetic beauty / V. Samiilenko // Lesson of Ukrainian language. – 2003. – No. 2. – pp. 28-29.
- [12] Serbenska, O. Culture of speech: Workshop / Oleksandra Serbenska. – Lviv : V Publishing center of Ivan Franko LNU, 2003. – 212 p.
- [13] Skliarenko, V.H. Proto-Slavic emphasizing / V.H. Skliarenko. – Kyiv : The Ukrainian Book, 1998. – 342 p.
- [14] Tymoshenko P.D. The means of sonority (euphony) of Ukrainian language / P.D. Tymoshenko // Ukrainian at school. – 1952. – No. 4. – P. 19–22.
- [15] Totska, N.I. The means of euphony in Ukrainian language // Ukrainian linguistics. – Issue 22. – 2000. – pp. 3-9.
- [16] Franko, I. Collected works: in 50 volumes. – Vol. 41. – Kyiv , 1984. – P. 158.
- [17] Shyprykevych, V.V. The question of Phonostylistics / V.V. Shyprykevych. – Kyiv : Publishing house of University of Kiev, 1972. – 88 p.

The explication of sonority of Ukrainian poetic language in the context of author's impressions

L.F. Ukrainets

Abstract. This article deals with the role of sonority that takes part in the formation of emotional and semantic layers' system and influences on meanings of nominative and communicative units in Ukrainian poetic language. Sonority as linguistic and stylistic category, modeled by sonant and sonorous consonants, tightly interlaces with the notion of literary language euphony, opening its functional and stylistic properties just in poetic language due to author's impressions.

Keywords: connotation, sonority, euphony, poetic language, lexeme, linguistic and stylistic category